

УДК 580:502.7:631.5

<https://doi.org/10.53904/1682-2374/2023-25/17>**О.Є. Белгородський***Біосферний заповідник "Асканія-Нова" імені Ф.Е. Фальц-Фейна НААН**вул. Паркова, 15, смт Асканія-Нова, Каховський р-н, Херсонська обл., 75230 Україна*

e-mail: askania1120@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0001-6441-8578>

КАЛЕНДАР ДЕКОРАТИВНОСТІ БАГАТОРІЧНИКІВ З КВІТНИКОВОЇ КОЛЕКЦІЇ ДЕНДРОПАРКУ "АСКАНІЯ-НОВА"

Терміни цвітіння, композиції безперервного квітування, квітничково-декоративні рослини

КАЛЕНДАР ДЕКОРАТИВНОСТІ БАГАТОРІЧНИКІВ З КВІТНИКОВОЇ КОЛЕКЦІЇ ДЕНДРОПАРКУ "АСКАНІЯ-НОВА". О.Є. Белгородський. – Охарактеризовано терміни цвітіння багаторічних квітничково-декоративних рослин 345 таксонів з 44 родин при вирощуванні в умовах дендрологічного парку "Асканія-Нова" за підсумками досліджень у 2022 році. Складено календар цвітіння, що дозволяє оцінити правильність підбору асортименту багаторічників для створення композицій безперервного цвітіння у південному степу України, порівняти фенологію та виявити зміщення фенологічних фаз вивчених раніше видів у багаторічній динаміці та залежно від екологічної приуроченості і конкретних умов зростання.

CALENDAR OF DECORATIVE PERENNIALS FROM THE FLOWER COLLECTION OF THE "ASCANIA NOVA" DENDROLOGICAL PARK. O.Ye. Belgorodsky. – The flowering periods of perennial flower and ornamental plants of 345 taxa from 44 families when grown in the conditions of the Askania Nova dendrological park were characterized based on the results of research in 2022. A flowering calendar was compiled, which allows to assess the correctness of the selection of perennials for creating continuous flowering compositions in the southern steppe of Ukraine, to compare phenology and to identify shifts in the phenological phases of previously studied species in long-term dynamics and depending on ecotopic habitat and specific growing conditions.

Роботи з інтродукції багаторічних квітничково-декоративних рослин у дендрологічному парку загальнодержавного значення "Асканія-Нова" розпочалися більш ніж півстоліття тому. За цей час колекційний фонд помітно зріс і, зокрема, включає 14 таксонів дворічників та 529 – багаторічників (Каталог ..., 2012). З їх використанням було створено ділянки, що прикрашають екскурсійні маршрути як у дендропарку, так і на території зоопарку. Для цього сформували композиції безперервного цвітіння з найбільш оригінальних та стійких до умов степової зони декоративних рослин. Багато з них були залучені до програми багаторічних фенологічних спостережень, але загальні результати не публікувались.

Цвітіння – одна з ключових фенологічних фаз інтродуцентів та важливий показник, що впливає на впровадження та визначає успішність інтродукції останніх. Тому метою даної статті стало висвітлення періоду цвітіння багаторічних квітничково-декоративних рослин в умовах дендрологічного парку "Асканія-Нова" на основі аналізу та узагальнення результатів досліджень, здійснених у 2022 році.

Матеріал і методика досліджень

Для наочного відображення фази цвітіння рослин традиційно застосовують календар цвітіння. Фенологічні спостереження проводили на колекційних ділянках квітничкових рослин дендропарку "Асканія-Нова" за усталеною методикою (Карписонова, 1972). Декоративні властивості рослин оцінювали за 100-бальною шкалою (Егорова, 1977).

Результати досліджень та обговорення

Складений календар включає 345 таксонів багаторічних квітничково-декоративних рослин, що культивуються в дендрологічному парку "Асканія-Нова" (таблиця).

Календар цвітіння багаторічних квітниково-декоративних рослин у дендропарку "Асканія-Нова" у 2022 році

Назва таксону	Місяці року та декади																										
	II			III			IV			V			VI			VII			VIII			IX			X		
	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	
AGAVACEAE Endl.																											
<i>Yucca smalliana</i> Fern. – юкка Смолла																											
ALLIACEAE J. Agardh																											
<i>Allium aflatunense</i> B. Fedtsch. – цибуля афлатунська																											
<i>Allium aflatunense</i> hort. 'Purple Sensation' – цибуля афлатунська 'П'юорпл Сенсейшн'																											
<i>Allium angulosum</i> L. – цибуля заяча																											
<i>Allium atropurpureum</i> Waldst. et Kit. – цибуля темно-пурпурова																											
<i>Allium karataviense</i> Regel – цибуля каратавська																											
<i>Allium obliquum</i> L. – цибуля коса																											
<i>Allium siculum</i> Ucria – цибуля сицилійська																											
<i>Allium zebdanense</i> Boiss. et Noe – цибуля зебданська																											
<i>Allium altissimum</i> Regel – цибуля алтайська																											
<i>Allium chrystophii</i> Trautv. – цибуля Христофа																											
<i>Allium flavum</i> L. – цибуля жовта																											
<i>Allium grande</i> Lipsky – цибуля велика																											
<i>Allium moly</i> L. – цибуля Моля																											
<i>Allium nutans</i> L. – цибуля поникла, слизун																											
<i>Allium odorum</i> L. – цибуля запашна																											
<i>Allium paradoxum</i> (M. Bieb.) G. Don – цибуля дивна																											
<i>Allium regelianum</i> A. Beck. ex Pjip – цибуля Регеля																											
<i>Allium schoenoprasum</i> L. – цибуля скорода																											
<i>Allium sphaerocephalon</i> L. – цибуля круглоголова																											
<i>Allium stipitatum</i> Regel – цибуля стебельчата																											
<i>Allium suworowii</i> Regel – цибуля Суворова																											
<i>Allium ursinum</i> L. – цибуля ведмежа																											
AMARYLLIDACEAE Jaume																											
<i>Galanthus nivalis</i> L. – підсніжник білосніжний																											
<i>Galanthus nivalis</i> L. f. plena – підсніжник білосніжний махровий																											
<i>Galanthus plicatus</i> Bieb. – підсніжник складчастий																											
<i>Narcissus hybridus</i> hort. 'Flower Record' – нарцис гібридний 'Флауер Рекорд'																											
'Actaea' – 'Актея'																											
'Avalon' – 'Авалон'																											

Продовження таблиці

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27
'Yellow cheerfulness' – 'Йелоу чирфулнесс'																										
'Ice Follies' – 'Айс Фоллис'																										
'Monal' – 'Монал'																										
'Orangery' – 'Оранжері'																										
'Rip van winkle' – 'Ріп ван вінкль'																										
'Sfinks' – 'Сфінкс'																										
'Tahiti' – 'Таїті'																										
APIACEAE Lindl.																										
<i>Levisticum officinalis</i> Koch – любисток лікарський																										
<i>Visnaga daucoides</i> Gaertn. – амі зубна																										
APOCYNACEAE Juss.																										
<i>Vinca herbacea</i> Waldst. et Kit. – барвінок трав'янистий																										
<i>Vinca major</i> L. – барвінок великий 'Alba' – 'Білоквітковий'																										
<i>Vinca minor</i> L. – барвінок малий																										
ARACEAE Juss.																										
<i>Arum maculatum</i> L. – ароїник плямистий																										
ASPARAGACEAE Juss.																										
<i>Asparagus officinalis</i> L. – спаржа лікарська																										
<i>Convallaria majalis</i> L. – конвалія звичайна																										
<i>Polygonatum multiflorum</i> (L.) All. – купина багатоквіткова																										
ASPHODELACEAE Juss.																										
<i>Asphodeline lutea</i> (L.) Reichenb. – асфоделіна жовта																										
<i>Asphodeline taurica</i> (Pall. ex Vieb.) Kunth – асфоделіна кримська																										
<i>Eremurus himalaicus</i> Baker – еремур гімалайський																										
<i>Eremurus olgae</i> Regel – еремур Ольги																										
<i>Eremurus stenophyllus</i> (Boiss. et Buhse) Baker – еремур вузьколистий																										
<i>Eremurus tauricus</i> Stev. – еремур кримський																										
ASTERACEAE Dumort.																										
<i>Aster novi-belgii</i> L. – айстра віргінська																										
<i>Chrysanthemum indicum</i> L. 'Carevna Lebed' – хризантема дрібноквіткова 'Царевна Лебедь'																										
'Kalinovij gai' – 'Калиновий гай'																										
'Koliskova' – 'Колискова'																										
'Meteorit' – 'Метеорит'																										
'Novaja era' – 'Новая ера'																										
'Plyushevyu vedmedyk' – 'Плюшевий ведмедик'																										

Продовження таблиці

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27
'Rozheva romashka' – 'Рожева ромашка'																										
'Terakotova' – 'Теракотова'																										
'Wiwili woit' – 'Вівілі войт'																										
'Zefir' – 'Зефір'																										
'Zolota amfora' – 'Золота амфора'																										
<i>Centaurea taliewii</i> Kleop. – волошка Талієва																										
<i>Coreopsis grandiflora</i> Hogg ex Sweet – кореопсис великоквітковий																										
<i>Gaillardia hybrida</i> hort. – гайлардія гібридна																										
<i>Helenium autumnale</i> L. – геленіум осінній																										
<i>Helichrysum italicum</i> Aladin – безсмертник італійський																										
<i>Inula britannica</i> L. – оман британський																										
<i>Psephellus carbonatus</i> (Klokov) Greute – волошка вугільна																										
<i>Pyrethrum roseum</i> (Adam) Vieb. – маруна рожева																										
<i>Rudbeckia hybrida</i> hort. – рудбекія гібридна																										
<i>Rudbeckia hybrida</i> hort. – рудбекія гібридна (махрова)																										
<i>Rudbeckia hybrida</i> hort. 'Gloria' – рудбекія гібридна 'Глорія'																										
<i>Santolina chamaecyparissus</i> L. – сантоліна кипарисовідна																										
<i>Silphium perfoliatum</i> L. – сільфій пронизанолистий																										
BORAGINACEAE Juss.																										
<i>Pulmonaria officinalis</i> L. – медунка лікарська																										
BRASSICACEAE Burnett																										
<i>Iberis sempervirens</i> L. – іберійка вічнозелена																										
<i>Lunaria annua</i> L. – лунарія однорічна																										
CACTACEAE Juss.																										
<i>Opuntia vulgaris</i> Mill. – опунція звичайна																										
CAMPANULACEAE Juss.																										
<i>Campanula poscharskyana</i> Degen – дзвоники Пожарського																										
<i>Platycodon grandiflorus</i> (Jacq.) A. DC. – широкодзвоник великоквітковий																										
CARYOPHYLLACEAE Juss.																										
<i>Cerastium biebersteinii</i> DC. – роговик Біберштейна																										
<i>Dianthus andrzejowskianus</i> (Zapal.) Kulcz. – гвоздика Андрійовського																										
<i>Dianthus barbatus</i> L. – гвоздика бородата																										
<i>Dianthus deltoides</i> L. – гвоздика дельтовидна																										
<i>Dianthus guttatus</i> Vieb. – гвоздика крапчаста																										
<i>Dianthus plumarius</i> L. – гвоздика периста																										

Продовження таблиці

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27
<i>Gypsophila elegans</i> Bieb. – лещиця струнка																										
CISTACEAE Juss.																										
<i>Helianthemum cretaceum</i> (Rupr.) Juz. ex Dobrocz. – сонцепвіт крейдяний																										
COMMELINACEAE R. Br.																										
<i>Tradescantia virginiana</i> L. – традесканція віргінська																										
CONVOLVULACEAE Juss.																										
<i>Ipomoea purpurea</i> (L.) Roth – кручені паничі пурпурові																										
CRASSULACEAE DC.																										
<i>Sedum spurium</i> M.Bieb. 'Coccineum' – очиток несправжній 'Кокцинеум'																										
<i>Sedum aizoon</i> L. – очиток живучий																										
<i>Sedum album</i> L. 'Coral Carpet' – очиток білий 'Корал карпет'																										
<i>Sedum kamtschaticum</i> Fisch. 'Weihenstephaner Gold' – очиток камчатський 'Вайхенштефанер Голд'																										
<i>Sedum kamtschaticum</i> Fisch. et C.A. Mey. 'Variegatum' – очиток камчатський 'Варігатум'																										
<i>Sedum lydium</i> Boiss. – очиток лідійський																										
<i>Sedum rupestre</i> L. – очиток відігнутий																										
<i>Sedum sediforme</i> (Jacq.) Pall. 'Aureum' – очиток очитковидний 'Ауреум'																										
<i>Sedum spectabile</i> (Boreau) H. Ohba 'Purpurea' – очиток видний 'Пурпуреум'																										
<i>Sedum spurium</i> M.Bieb. 'Dragon's Blood' – очиток несправжній 'Кровь дракона'																										
<i>Sedum tatarinowii</i> (Maxim.) H. Ohba – очиток Татаринова																										
<i>Sempervivum globiferum</i> L. – молодило кулясте																										
CUCURBITACEAE Juss.																										
<i>Bryonia alba</i> L. – переступень білий																										
DIOSCOREACEAE R. Br.																										
<i>Dioscorea caucasica</i> Lipsky – діоскорея кавказька																										
FUMARIACEAE DC.																										
<i>Corydalis cava</i> (L.) Schweigg. et Koerte – ряст порожнистий																										
FUNKIACEAE Horaninow																										
<i>Hosta hybrida</i> hort. 'Abby' – госта гібридна 'Абі'																										
'Basen' – 'Базен'																										
'Crusader' – 'Крусадер'																										
'Diamond Tiara' – 'Діамант тіара'																										
'Frances Williams' – 'Франс Вільямс'																										
'Golden Tiara' – 'Голден тіара'																										
'Green Acres' – 'Трін Акрес'																										

Продовження таблиці

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27
'Invincible' – 'Інвісібл'																										
'Joseph' – 'Джозеф'																										
'Lakeside Maverick' – 'Лакесайд Маверік'																										
'Regal Splendor' – 'Регал Сплендор'																										
'Sorbet' – 'Сорбет'																										
'Sugar and Cream' – 'Сугар енд крем'																										
<i>Hosta albo-marginata</i> (Hook.) Nyl. – госта білооблямowana																										
<i>Hosta clausa</i> var. <i>normalis</i> – госта клауса вар. нормаліс																										
<i>Hosta lancifolia</i> Engl. – госта ланцетолиста																										
<i>Hosta plantaginea</i> (Lam.) Aschers. – госта подорожникова																										
<i>Hosta sieboldiana</i> (Hook.) Engl. – госта Зібольда																										
<i>Hosta undulata</i> (Otto et Dietr.) Bailey – госта хвиляста																										
<i>Hosta ventricosa</i> Stearn – госта здута																										
GERANIACEAE Juss.																										
<i>Geranium macrorrhizum</i> L. – герань великокореневищна																										
<i>Geranium sylvaticum</i> L. – герань лісова																										
HEMEROCALLIDACEAE R. Brown																										
<i>Hemerocallis hybrida</i> hort. 'Sandalwood' – лілійник гібридний 'Сандалвуд'																										
'Amerikan Revolution' – 'Американ революшин'																										
'Anartias' – 'Анартиас'																										
'Billiso' – 'Биллісо'																										
'Blushing Bell' – 'Блюшинг Белл'																										
'Citabion' – 'Цитабїон'																										
'Cocluside' – 'Коклазиде'																										
'El Desperado' – 'Ель Десперадо'																										
'Erica' – 'Еріка'																										
'Frans Halls' – 'Франс Холс'																										
'Gest Wood' – 'Гест Вуд'																										
'Gold Stream' – 'Голд Стрім'																										
'Hercules' – 'Геркулес'																										
'Insulinda' – 'Інзілінда'																										
'Lheresa Hall' – 'Лереза Халл'																										
'Liberatum' – 'Лібератум'																										
'Lizie Wong' – 'Лізі Вонг'																										
'Luxury Lace' – 'Лакшері Лейс'																										

Продовження таблиці

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27
'Mascotta' – 'Маскотта'																										
'Meden Dorf' – 'Меден Дорф'																										
'Minord' – 'Мінорд'																										
'Negrette' – 'Нігретте'																										
'No Mistake Plantation' – 'Ноу Містак Плентейшн'																										
'Only Yesterday' – 'Оунлі Єстеді'																										
'President Morcul' – 'Президент Маркул'																										
'Regal Air' – 'Регал Айр'																										
'Sammy Russel' – 'Саммі Рассел'																										
'Sugar Candi' – 'Сагер Кенді'																										
'Tasmania' – 'Тасманія'																										
'Winnie the Pooch' – 'Вінні дзе Пух'																										
'Charm Brucelles' – 'Чарм Бруцеллез'																										
HYACINTHACEAE Batsch.																										
<i>Bellevalia sarmatica</i> (Georgi) Woronow – белевалія сарматська																										
<i>Camassia cusickii</i> S. Wats – камасія Кузицького																										
<i>Chionodoxa luciliae</i> Boiss. 'Alba' – хіонодокса Люцілії 'Біла'																										
<i>Chionodoxa luciliae</i> Boiss. 'Blue' – хіонодокса Люцілії 'Blue'																										
<i>Muscari armeniacum</i> Baker – гадюча цибулька вірменська																										
<i>Muscari botryoides</i> (L.) Mill. – гадюча цибулька гроновидна																										
<i>Muscari monaseripta</i> L. – гадюча цибулька монасеріпта																										
<i>Muscari polyanthum</i> Boiss. – гадюча цибулька багатоквіткова																										
<i>Muscari racemosum</i> Mill. – гадюча цибулька китицева																										
<i>Ornithogalum boucheanum</i> (Kunth) Aschers. – ряска Буше																										
<i>Ornithogalum fimbriatum</i> Willd. – ряска торочкувата																										
<i>Ornithogalum fischerianum</i> Krasch. – ряска Фішера																										
<i>Ornithogalum gussonei</i> Ten. – ряска Гуссона																										
<i>Ornithogalum pyrenaicum</i> L. – ряска жовтувата																										
<i>Scilla bifolia</i> L. – проліска дволиста																										
<i>Scilla campanulata</i> 'Aiton' – проліска іспанська 'Айтон'																										
<i>Scilla campanulata</i> 'Alba Maxima' – проліска іспанська 'Алба Максима'																										
<i>Scilla campanulata</i> 'Excelsior' – проліска іспанська 'Екселсіор'																										
<i>Scilla litardieri</i> Breistr. – проліска літардієрі																										
<i>Scilla sibirica</i> Haw. – проліска сибірська																										
<i>Scilla tubergeneana</i> – проліска тубергена																										

Продовження таблиці

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27
<i>Hyacinthus orientalis</i> L. 'Anna Maria' – гіацинт гібридний 'Анна Марія'																										
'Arentine Arendsen' – 'Арентін Арендсен'																										
'Bismarck' – 'Бісмарк'																										
'Borah' – 'Бора'																										
'Chestnut Flower' – 'Честнат Флауер'																										
'Delt's Blaun' – 'Делтс Блаун'																										
'Doctor Lieber' – 'Доктор Лібер'																										
'Edison' – 'Едісон'																										
'General de Wet' – 'Генерал де Вет'																										
'Grand Blanche' – 'Гранд Бланш'																										
'Grootvorst' – 'Грутворст'																										
'Innocence' – 'Інносанс'																										
'Madame Haubensak' – 'Мадам Хаубенсак'																										
'Myosotis' – 'Мізотіс'																										
'Ostara' – 'Остара'																										
IRIDACEAE Juss.																										
<i>Crocus reticulatus</i> Steven ex Adam – шафран сітчастий																										
<i>Colchicum autumnale</i> hybrida hort. 'Album' – пізньоцвіт осінній гібрид. 'Албум' ['The Giant', 'Waterlily']																										
<i>Crocus angustifolius</i> Weston – шафран вузьколистий																										
<i>Crocus hybrida</i> hort. 'Blue Pearl' – шафран гібридний 'Блю Перл'																										
<i>Crocus vernus</i> (L.) Hill – шафран весняний																										
<i>Iridodictyum reticulatum</i> (Bieb.) Rodion – іридодиктіум сітчастий																										
<i>Iris halophila</i> Pall. – півники солелюбні																										
<i>Iris hybrida</i> hort. 'Alchimik' – півники гібридні 'Алхімік' ['Suave', 'Isoline', 'Staroe zoloto', 'Fiesta Time', 'Stop the Music']																										
'Autumn Leaves' – 'Осіньне листя'																										
'Classic Look' – 'Класик Лук'																										
'Persian Princess' – 'Персіан Принцес'																										
'Swedish Modern' – 'Сведіш Модерн'																										
'Yellow Giant' – 'Йеллоу Гаянт'																										
<i>Iris pontica</i> Zapal. – півники понтичні																										
<i>Iris pseudocorus</i> L. – півники болотні																										
<i>Iris pumila</i> hybrida hort. 'Chanted' – півники карликові гібридні 'Чантед' ['Beau', 'Pumping', 'Stockholm', 'Carats', 'Demon', 'Ritz', 'Skip Stitch']																										

Продовження таблиці

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27
LAMIACEAE Lindl.																										
<i>Ajuga reptans</i> L. – горлянка повзуча																										
<i>Galeobdolon luteum</i> Huds. – зеленчук жовтий																										
<i>Lavandula angustifolia</i> Mill. – лаванда вузьколиста																										
<i>Lavandula hybrida</i> Reve. – лавандин																										
<i>Melissa officinalis</i> L. – меліса лікарська																										
<i>Mentha piperita</i> L. – м'ята перцева, холодна																										
<i>Perovskia atriplicifolia</i> Kar. – перовскія лебедолиста																										
<i>Puschkinia scilloides</i> Adam. – пушкінія пролісковидна																										
<i>Salvia officinalis</i> L. – шавлія лікарська																										
<i>Salvia sclarea</i> L. – шавлія мускатна																										
<i>Stachys byzantina</i> C. Koch – чистець візантійський																										
<i>Thymus tauricus</i> Klokov et Des.–Shost. – чебрець кримський																										
LILIACEAE Juss.																										
<i>Fritillaria imperialis</i> L. – рябчик імператорський																										
<i>Fritillaria meleagris</i> L.– рябчик шаховий																										
<i>Fritillaria ruthenica</i> Wikstr. – рябчик руський																										
<i>Gagea lutea</i> L. Ker-Gawl. – зірочки жовті																										
<i>Lilium candidum</i> L. – лілія біла																										
<i>Lilium davidii</i> Duchartre – лілія Давида																										
<i>Lilium</i> hybr. 'Cortona' – лілія гібрид 'Кортон'																										
'Волхова'																										
'Мичуринская Ода'																										
'Аэлита'																										
'Акселератка'																										
'Вероника'																										
'Наина'																										
'Селеста'																										
'Люстра'																										
<i>Lilium martagon</i> L. – лілія лісова																										
<i>Lilium pensylvanicum</i> Ker-Gawl. – лілія пенсільванська																										
<i>Lilium regale</i> Wilson – лілія велична																										
<i>Lilium tigrinum</i> Ker-Gawl. – лілія тигрова																										
<i>Tulipa biflora</i> Pall. – тюльпан двоквітковий																										
<i>Tulipa greigii</i> Regel – тюльпан Грейга																										

Продовження таблиці

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27
<i>Tulipa hybrida</i> 'Black Jewel' – тюльпан гібридний 'Блек Девел' ['Ice cream', 'Leen van der mark', 'Orange emperor', 'Kung fu', 'Petticoat', 'Negrita', 'Fringed family']																										
<i>Tulipa hybrida</i> 'Geontiane' – тюльпан гібридний 'Геонтиана'																										
'Ali Baba' – тюльпан гібридний 'Алі Баба'																										
'Blue wow' – 'Блу Вай'																										
'Dance line' – 'Денс Лайн'																										
'Purple circus' – 'Перпл Цірк'																										
<i>Tulipa quercetorum</i> Klok. et Zoz – тюльпан дібровний																										
<i>Tulipa schrenkii</i> Regel – тюльпан Шренка																										
<i>Tulipa scythica</i> Klok. et Zoz – тюльпан скіфський																										
LIMONIACEAE Lincz.																										
<i>Armeria maritima</i> (Mill.) Wild. – армерія приморська																										
MALVACEAE Juss.																										
<i>Hibiscus moscheutos</i> L. – гібіск трав'янистий																										
<i>Malva rosea</i> Cov. – калачики звичайні																										
ONAGRACEAE Juss.																										
<i>Oenothera biennis</i> L. – енотера дворічна																										
<i>Oenothera suaveolens</i> Desf. – енотера запашна																										
<i>Oenothera tetragona</i> Roth – енотера чотирикутна																										
PAEONIACEAE Rudolphi																										
<i>Paeonia daurica</i> Andr. – півонія даурська																										
<i>Paeonia caucasica</i> (Schipcz.) Schipcz. – півонія кавказька																										
<i>Paeonia hybrida</i> hort. 'Rubra plena' – півонія гібридна 'Рубра плена'																										
'Edules Superba' – 'Едулис Суперба'																										
'Festiva Maxima' – 'Фестива Максима'																										
'Krinkled White' – 'Крінклед Уайт'																										
'Marietta Sisson' – 'Марієтта Сіссон'																										
'Myrtle Gentry' – 'Міртл Джентрі'																										
'Pamyati Gagarina' – 'Пам'яті Гагаріна'																										
'Pierre Reignour' – 'П'єр Ренью'																										
'Single Pink' – 'Сингл Пінк'																										
'Snow chendes' – 'Сноу Шендес'																										
'Suzette' – 'Сюзетт'																										
<i>Paeonia mlokosewitschii</i> Lomakin – півонія Млокосевича																										
<i>Paeonia suffruticosa</i> Andr. – півонія деревовидна																										

Продовження таблиці

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27
<i>Paeonia tenuifolia</i> L. – півонія тонколиста																										
PAPAVERACEAE Juss.																										
<i>Glaucium flavum</i> Crantz – мачок жовтий																										
<i>Papaver bracteatum</i> Lindl. – мак приквітковий																										
<i>Papaver orientale</i> L. – мак східний																										
POACEAE Barnhart																										
<i>Stipa capillata</i> L. – ковила волосиста																										
<i>Festuca ovina</i> 'Glauca' – костриця овеча 'Сива'																										
POLEMONIACEAE Juss.																										
<i>Phlox subulata</i> L. – флокс шиловидний																										
PRIMULACEAE Vent.																										
<i>Primula veris</i> L. – первоцвіт весняний																										
RANUNCULACEAE Juss.																										
<i>Adonis vernalis</i> L. – горицвіт весняний																										
<i>Anemone japonica</i> (Thunb.) Sieb. et Zucc. – анемона японська																										
<i>Anemone ranunculoides</i> L. – анемона жовтецева																										
<i>Anemone sylvestris</i> L. – анемона лісова																										
<i>Aquilegia buergeriana</i> Sieb. et Zucc. – орлик Бюргера																										
<i>Aquilegia longissima</i> A.Gray ex S.Watson – орлик найдовший																										
<i>Aquilegia parviflora</i> Ledeb. – орлик дрібноквітковий																										
<i>Aquilegia vulgaris</i> L. 'Tower White' – орлик звичайний 'Тауэр Вайт'																										
<i>Aquilegia vulgaris</i> L. 'Woodside Variegata' – орлик звичайний 'Вудсайд Варієгата'																										
<i>Delphinium caucasicum</i> С.А.Мей. – дельфіній кавказький																										
<i>Eranthis hyemalis</i> Salisb. – весняник зимуючий																										
<i>Ficaria nudicaulis</i> A. Kerner – пшінка голостеблева																										
<i>Helleborus caucasicus</i> A. Br. – чемерник кавказький																										
<i>Helleborus foetidus</i> L. – чемерник смердючий																										
<i>Helleborus purpurascens</i> Waldst. et Kit. – чемерник червонуватий																										
<i>Pulsatilla nigricans</i> Storck Mill. – сон чорніючий																										
<i>Ranunculus illyricus</i> L. – жовтець іллірійський																										
<i>Viscaria vulgaris</i> Bernch. 'Nebesnaja zozja' – віскарія звичайна 'Небесная зоря'																										
ROSACEAE Juss.																										
<i>Agrimonia eupatoria</i> L. – парило звичайне																										
<i>Filipendula vulgaris</i> Moench – гадючник звичайний																										
<i>Potentilla indica</i> (Andrews) T.Wolf – перстач індійський																										

Кінець таблиці

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27
<i>Rosa hybrida</i> hort. 'Gloria Dei' – шипшина гібридна 'Глорія Дей'																										
'Chorus' – 'Хорус'																										
'Europeana' – 'Еуропеана'																										
RUTACEAE Juss.																										
<i>Dictamnus albus</i> L. – ясенець білий																										
SAXIFRAGACEAE Juss.																										
<i>Bergenia crassifolia</i> (L.) Fritsch – бадан товстолистий																										
SCROPHULARIACEAE Juss.																										
<i>Digitalis lanata</i> Ehrh. – наперстянка шерстиста																										
<i>Digitalis grandiflora</i> Mill. – наперстянка великоквіткова																										
<i>Penstemon barbatus</i> (Cav.) Nutt. – пенстемон бородатий																										
<i>Penstemon hirsutus</i> (L.) Willd. – пенстемон жорстковолосистий																										
<i>Verbascum phoeniceum</i> L. – дивина фіолетова																										
<i>Veronica spicata</i> L. – вероніка колосиста																										
<i>Veronica spicata</i> ssp. <i>barrelieri</i> – вероніка Баральє																										
<i>Veronica steppacea</i> Kotov – вероніка степова																										
SOLANACEAE Juss.																										
<i>Physalis franchetii</i> Mast. – фізаліс Франшета																										
VALERIANACEAE Raf.																										
<i>Valeriana officinalis</i> L. – валеріана лікарська																										
VIOLACEAE Batsch																										
<i>Viola alba</i> Bess. 'Japónica' – фіалка біла 'Японська'																										
<i>Viola cornuta</i> L. – фіалка рогата																										
<i>Viola suavis</i> Vieb. – фіалка приємна																										

Примітка: у квадратних дужках вказано сорти багаторічників з аналогічним діапазоном квітвання.

Зазначимо, що за останні роки науковці дендропарку "Асканія-Нова", аналізуючи декоративні властивості нових видів і сортів квітникових рослин, під час інтродукційних випробувань приділяли особливу увагу фазі цвітіння. У наявних публікаціях було описано результати фенологічних спостережень видів та сортів родів *Iris* L. (Слепченко, Петренко, 2011), *Tulipa* L. (Слепченко, Петренко, 2009), *Allium* L., *Eremurus* Vieb., *Hyacinthus* L., *Lilium* L. (Гавриленко, 2017), *Paeonia* L. (Белгородський, 2023). Період цвітіння характеризували за тривалістю та термінами. Це має важливе значення для ландшафтних композицій з безперервним цвітінням, приміром, для заповнення ранньовесняної ніші підбирали тюльпани та гіацинти, для ранньолітньої – півонії тощо. Високими показниками оцінювали декоративність цибуль та півників, їх часто долучали до створення декоративних квітникових композицій тривалого цвітіння.

Водночас, поданий у статті календар, є узагальнюючим зведенням, що охоплює усе різноманіття та дає ціліснішу картину декоративності багаторічників дендропарку. Крім того, цей календар дозволить порівняти фенологію та виявити зміщення фенологічних фаз раніше вивчених видів у багаторічній динаміці (часовому розрізі) та залежно від екологічної приуроченості і умов зростання.

У календарі цвітіння відсутні дані за два останні місяці року. Зауважимо лише, що у 2022 році була тепла осінь та спостерігалось цвітіння сортів хризантем 'Meteorit' і 'Novaja era' до кінця листопада, 'Terakotova' та 'Вівілі войт' – до другої декади грудня, а сорту 'Rozheva romashka' і сорту троянди 'Глорія Дей' – до кінця року.

Висновки

Висвітлено підсумки дослідження 345 таксонів декоративних багаторічників з 44 родів квіткової колекції дендропарку "Асканія-Нова", які цвіли в умовах степової зони в 2022 році. Складений календар цвітіння дозволяє оцінити правильність підбору асортименту багаторічників для створення саду безперервного цвітіння у південному степу України.

- Белгородський О. Є. До вивчення декоративності, фенології та розмноження видів і сортів роду *Paeonia* L. для перспектив озеленення в умовах дендропарку "Асканія-Нова". *Традиції заповідної справи, сучасні проблеми збереження та повосного відновлення території природно-заповідного фонду* : збірка наукових праць за матеріалами всеукраїнського круглого столу, присвяченого 160-й річниці із дня народження Фрідріха Фальц-Фейна, вченого у галузях акліматизації, тваринництва, рослинництва, заповідної справи, природокористування (8 квітня 2023 р., Екологічна дослідницька станція "Глибокі Балики", с. Балико-Щучинка) / за ред. В. В. Шаповала. Чернівці : Друк Арт, 2023. Серія : "Conservation Biology in Ukraine". Вип. 32. С. 13–15.
- Гавриленко Н. О. Декоративні властивості нових для дендропарку "Асканія-Нова" трав'янистих багаторічників. *Вісті Біосферного заповідника "Асканія-Нова"*. 2017. Т. 19. С. 56–60.
- Егорова Е. М. Дикорастущие декоративные растения Сахалина и Курил. Москва, 1977. 407 с.
- Каталог рослин дендрологічного парку "Асканія-Нова" / А.Ф. Рубцов, Н.О. Гавриленко, Л.О. Слепченко, З.А. Петренко, Ю.С. Литвиненко. Асканія-Нова, 2012. 132 с.
- Карпизонова Р. А. Методика фенологических наблюдений за травянистыми многолетниками в отделе флоры СССР ГБС АН СССР. *Методика фенологических наблюдений в ботанических садах СССР : сб. статей*. Москва : Изд-во ГБС АН СССР, 1972. С. 47–53.
- Слепченко Л. О., Петренко З. А. Інтродукція нових сортів роду *Tulipa* L. в дендропарку "Асканія-Нова". *Вісті Біосферного заповідника "Асканія-Нова"*. 2009. Т. 11. С. 134–139.
- Слепченко Л. О., Петренко З. А. Інтродукція представників роду *Iris* L. в умовах дендропарку "Асканія-Нова". *Вісті Біосферного заповідника "Асканія-Нова"*. 2011. Т. 13. С. 180–187.

Рукопис отримано 20.10.2023